

Hvor bliver de af? – Kan de findes igen?

af Jesper Ratjen, formand, TSF.

Problem: En person rejser fra sit hjemsoqn efter 1875, hvor landsog- nenes »Til- og Afgangslister« senest slutter.

Løsningsideer:

- 1) En mand, kan forsøges søgt og fulgt i en lægdsrulle. Måske forgæves. (det kan der være mange årsager til) eller det er en kvinde, som jo ikke står i lægdsrulle.
- 2) Søgning i Dansk Demografisk Data- bases indtastede folketællinger (ddd. dda.dk), men en folketælling, hvor personen nævnes, er måske endnu ikke indtastet.
- 3) Hvis personen har et ikke helt almindeligt navn, kan man prøve en navnesøgning på nettet. Man vil opdage, at selv personer med lidt ualmindelige navne har flere nuti- dige navnefæller. Måske er man så ”heldig”, at en slægtsforsker har lagt

en side ud, hvor rette vedkommende optræder, men så viser det sig ofte, at den pågældende slægtsforsker ikke ved mere, end du selv allerede véd.

- 4) En søgning på ”Family Search” giver heller ikke resultat.

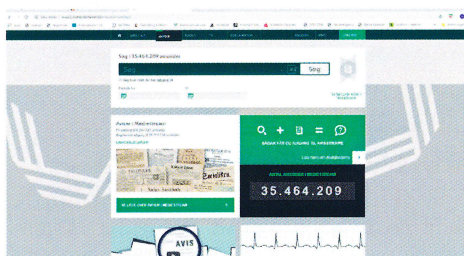
Øv, øv, øv og 4 x øv!

Men der er en yderligere mulighed, som jeg har haft held med at benytte mig af:

- 5) Mediestream!

Hvad er Mediestream?

Mediestream er Det kgl. Biblioteks portal for digitaliserede / ”indscanne-

de” medier: Aviser, radio, tv, reklamefilm. (Læs mere på dette link: <http://www2.statsbiblioteket.dk/mediestream/info>).

Det er »mediestream-aviser« på: <http://www2.statsbiblioteket.dk/mediestream/avis>, vi vil benytte os af.

Alle danske aviser fra den ældste avis: Berlingske fra 1747 til de nyeste udgaver vil efterhånden blive OCR-scannet. En OCR-scanner (Optical Character Recognition = Optisk genkendelse af tegn) kan genkende tegn i en maskinskreven / trykt tekst med latinske bogstaver og omsætte de læste tegn til en tekstfil, læsbar på en computer. Det gør, at ordene i teksten også bliver søgbare.

En tekst trykt med ”fraktur” = gotiske ”krøllede” bogstaver består jo også af enkelttegn, men scanneren har svært ved at skelne flere af bogstaverne fra hinanden – f.eks. et f og det lange s, eller et stort B og et stort V samt flere andre. Det betyder, at scannerens læsning af en linie gotisk trykt tekst kan blive noget ulæseligt volapyk.

MEN: Hvis vi kan holde os til at søge efter navne – og det er jo det, vi skal, så fungerer søgningen udmærket.

”Søg i 35.464.209 avissider” – skriver Mediestream i dag d. 12. aug. 2019.

Alle disse sider er lagt ud på internettet, så de kan læses på en computer. – Men for ikke at krænke nogens evt. ophavsret må vi på vores hjemme-computere kun kunne læse tekster, som er offentliggjort for mindst 100 år

siden; d.v.s. 1919 og tidligere. Kun på Det kgl. Biblioteks læsesale i København og Århus (tidl. Statsbiblioteket) er der adgang til at læse de nyere avistekster.

– Med mindre: *Hvis teksten er fra en af de såkaldt ”ejerløse aviser” (aviser, som ikke udgives mere)* kan vi få lov til at læse det hele på et folkebiblioteks computer. (Nordfyn-, Assens-, Kerteminde- og Vejen kommuner desværre bl.a. undtaget).

(De ejerløse avistitler og på hvilke biblioteker, de kan ses: <http://www2.statsbiblioteket.dk/mediestream/info/16>)

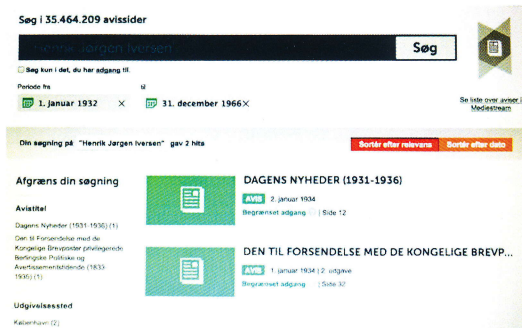
Vigtigt: Søgningen giver resultat uanset adgangen til at læse teksten. – Men oplysning om forekomst i hvilken avis, hvilken dato og sidetal kan jo også have interesse!

Nu til sagen med et par eksempler

Hvor bliver den fraskilte boelsmand af?

Boelsmand på Sonnerup Mark, Roskilde amt Henrik Jørgen Iversen (f.1866) blev i 1900 gift med **Mette Marie Jensen** fra Hammer i Præstø amt. De fik i årene 1900 – 1911 6 børn. Imellem folketællingerne 1916 og 1921 er de blevet skilt og flyttet hver for sig. Væk fra Kirke Sonnerup sogn.

Det lykkedes via børnene at spore den fraskilte hustru til Holbæk, men manden Henrik Jørgen Iversen forsvandt indtil han ved en datters vielse i 1932 nævnes: **dtr. af Boelsmand Henrik Jørgen Iversen, Sonnerup nu København og hans fraskilte Hustru . . .**

det! Søg "Henrik Jørgen Iversen" i "Periode fra" 01.01.1932 / "Periode til" 31.12.1966! Husk, der skal anførselstegn (") omkring det fulde navn, når der søges, ellers får man hits på alle de enkelte navne. (7.731 hits)

Det gav (heldigvis kun) 2 hits: Henholdsvis Dagens Nyheder 2. januar 1934 og "Den til forsendelse med de kongelige brevposter .. Berlin-ske .." 1. januar 1934

Det tyder stærkt på en dødsomtale – men ingen af dem kan læses på hjemme-computeren, da aviserne er yngre end 100 år. »Dagens Nyheder« / »Nationaltidende« (som min Mormor abonnerede på) er imidlertid ophørt for flere årtier siden og »Dagens Nyheder« er at finde på Mediestreams liste over "ejerløse aviser", så jeg kan læse omtalen på mit folkebibliotek (i Kolding):

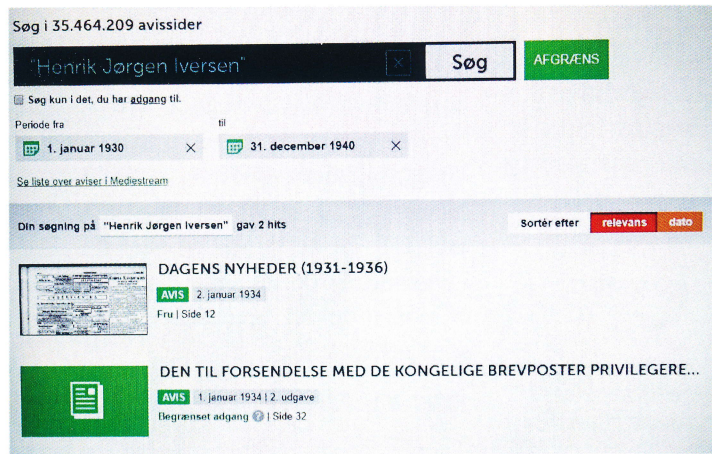
På bibliotekets computer fås et bedre resultat! Dagens Nyheder er blevet tilladt læsbar.

Søgning på hjemmecomputer
 "nu København" (Haps, der fik vi ham! – Ikke sandt? – Eller?)

En navnesøgning på google førte til en slægtsside, som kun vidste, at han var født "før 1891" og var "fhv. boelsmand, Frederiksberg" (uden kildehenvisning – så ikke nødvendigvis troværdig).

Man får tanken, at han kunne være død i perioden fra omtalen ved vielsen i 1932 og 100-års fødselsdagen i 1966 samt at han i den forbindelse kunne være blevet omtalt med navn i en avis; evt. i form af en dødsannonce!

Her kommer Mediestream ind i bille-

Søgning på bibliotekets computer

Det viste sig at være hverken en dødsannonce eller nekrolog, men hans navn indgik i en opremsning over anmeldte dødsfald til Frederiksberg Birks Skifteret. **Henrik Jørgen Iversen** må derfor formodes at være død på Frederiks-

D Ø D E

Anmeldte for Frederiksberg Birks Skifteret.

Fhv. Forpagter Hans Peter Cotberg. Massøse. Frk. Marie Neergaard. Typograf Christian Jensen. Husassistent, Frk. Gerda Margrethe Kriegel. Fhv. Købmand Roelsgaards Hustru Hansine Kristiane Kirstine, f. Hansen. Inspektør Lauritz Valdemar Henningsen Engelholm. Fhv. Arbejdsmand **Henrik Jørgen Iversen**. Vejmand Schous Hustru Oskardine Vilhelmine Martine, f. Schiøtz. Fhv. Bagermester Foghts Hustru Hedvig, f. Beenfeldt. Kaffehandler Søren Caspar Rasmussen. Enkefru Anna Margrethe Pedersen, f. Dinesen. Rentier Jan Carl Valdemar Walløe. Grosserer Press-Hansens Hustru Laurine, f. Hammeken. Enkefru Augusta Amalie Hansen, f. Christensen. Enkefru Sophie Gabriele Haar, f. Paludan Müller.

Dagens Nyheder 2. januar 1934.

berg i december 1933!

(Husk at: Frederiksberg er en selvstændig kommune i København)

Dagens Nyheder 2. januar 1934

Googling af ”Frederiksbergske sogne” navngiver 10 sogne, hvoraf de 9 eksisterede i 1933. Det er absolut overkommeligt at søge i disse sogne blandt »Døde mandkøn« december 1933. **Henrik Jørgen Iversen** findes i Godthaabs sogn. Død på Frederiksberg Alderdomshjem den 28. dec. 1933, 67 år gammel af hjertelammelse.

Mediestream har vist sig nyttig!

Et eksempel mere

Birthe Caroline Bengtsson (f. 1887) enke efter den i 1933 afdøde pladsformand i Frederikssund,

DØDSFALD

Enkefru **Birthe Caroline Bengtsson**, Nygade, Frederikssund, er efter kort Tids Sygdom død, knapt 60 Aar gammel. Hun var en dygtig og venlig Dame, som efterleves af flere Børn. En Søn er nu Forvalter paa Kulimporten, hvor hans afdøde Fader i sin Tid bestred Forvalterstillingen.

Isefjordposten 15. juni 1946.

Niels Bengtsson, syntes ikke død i Frederikssund. Hvor var hun blevet af?

Med den gode erfaring af brugen af Mediestream, søgte jeg hende der på samme måde og fik igen et heldigvis begrænset antal hits: 3 stk. – Alle fra samme dato: 15.juni 1946 i henholdsvis:

»Isefjordsposten«, »Frederiksberg Amts Avis« og »Frederiksberg Amts Tidende«.

Ikke overraskende stod »Isefjordsposten« på listen over ”ejerløse aviser”, så omtalen dér kunne jeg læse på bibliotekets computer.

Hun var ”en dygtig og venlig Dame”, bosat i Frederikssund, kunne jeg læse, men hun var død yngre (59 år), end jeg umiddelbart havde regnet med, så jeg havde overset hende i Frederikssund kirkebog, som meddelte, at selv om hun boede i Frederikssund på dødstidspunktet, var hun død den 12. juni 1946 i Øverød, Søllerød sogn. I tilgift fik jeg af avisen oplyst hendes fhv. mands og søns arbejdsplads.

Atter har Mediestream vist sig nyttig!